

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 5 din 20.01.2021

Dosar nr.: 209/2020

Petiția nr.: 1930/23.03.2020

Petentă: Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții
redirecționare de la

Reclamată:

Obiect: declarații publice

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, redirecționare de la

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate:

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

Declarații cu conținut posibil discriminatoriu la adresa copiilor cu dizabilități

III. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adresei nr. 1930/04.05.2020, din cauza contextului epidemiologic și a stării de urgență instituită a solicitat acordul soluționării în lipsă, fără audierea părților, și s-a solicitat un punct de vedere în temeiul principiului inversării sarcinii probei.

Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

4. Petenta sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la declarațiile reclamatei - blogger, fondator din Oradea al politicstand.com., voluntar la Evenimentul

Zilei, scriitor de povești publicat de Editura Eminescu - în spațiul public -considerând că acestea au lezat drepturile și interesele copiilor cu dizabilități în România.

5. Astfel, declarațiile au fost postate pe pagina de facebook a reclamatei în februarie 2020: ”*Vorbiți de educația lipsă a copiilor care își bat joc de alții, dați vina pe părinților dar părinții copilului cu dizabilități nu dau dovadă de cruzime față de el insistând să-și trimită la un loc cu copiii sănătoși, deși știu foarte bine la ce-l expun? Vorbiți să vă aflați în treabă...Mereu copiii au răs de alții iar asta nu se va schimba niciodată, e în natura umană, însă părinți care au copii cu nevoi speciale ar trebui să-și scoată drepturile din cap pentru că nu e vorba de drepturi aici ci de compasiune și grijă față de propriul copil. Nu poți obliga 20-30 de copii să se prefacă a nu observa un copil suferind de nanism si nici să nu râdă de cei care sunt diferiți; poți în schimb să-ți scutești copilul de suferință și de răutatea pe care o acumulează în anii de școală din cauza celor care râd de el. Nu e corect nici față de copiii sănătoși, nici față de cei cu dizabilități”.*

6. Ulterior acestui text, apărând comentarii în spațiul public, pe marginea acestui subiect, reclamata a revenit și a făcut următoarele comentarii: ”*Deosebirea între mine și ceilalți care au fost hărțuiți și amenințați pe facebook pentru delict de opinie e că mie nu mi-e frică de voi. Nu mă tem nici de amenințările cu CNCD, nici de alea cu bătaia, nici de blesteme și nici de invective. Sunt responsabilă pentru ce spun, nu pentru ce înțeleg alții, cu precădere doamnele indignate și pline de empatie când e vorba de cineva cu care nu vor avea de-a face niciodată și de care nu le pasă în realitate nici cât negru sub unghie.*

7. Ceea ce am spus, mai exact ce am comentat la DIGI24, pe scurt spun și aici: există o perioadă în care vrei să schimbi lumea iar acea perioadă nu trebuie să treacă de copilărie pentru că se presupune că ne maturizăm și conștientizăm că nu poți schimba natura umană, nu poți schimba clima; nu poți impune nimănui ce să simtă, ce să spună, ce să creadă, ce să accepte și ce nu. Păi, ce facem? Educație civică cu forța? Băgăm orice pe gâtul altora doar pentru ne place să părem empatici și corecți politic?

8. Nu ne place bullyingul dar nu ne dăm în lături (puneți voi accentul unde vă convine) să hărțuim pe cineva care are o altă părere. Am asistat acum câteva luni la linșarea unui amic și amazoanele corectitudinii politice au mers până a-i contacta angajatorul, cerând să fie dat afară pentru ce a scris pe facebook. Cu mine nu merge, n-aveți cui vă plânge, poate de aceea îmi hărțuiți amicii, în încercarea puerilă care este și o strategie comunistă în toată splendoarea ei: cine nu e cu noi e împotriva noastră.

9. Pentru curioșii care mă întreabă dacă am copii, da, am trei copii. Niciunul cu dizabilități, în ciuda dorințelor voastre dar dacă vreunul dintre ei ar fi avut, fiți siguri că nu mi l-aș fi aruncat în groapa cu lei ci l-aș fi protejat cât mi-ar fi stat în puteri. N-aș fi obligat o clasă întreagă să se comporte cum mi-ar fi plăcut mie s-o facă, n-aș fi obligat un profesor să se chinuie cu el și, cu siguranță n-aș fi aruncat responsabilitatea pentru el asupra unui sistem educațional, dascăli și societate, că nu ei l-au făcut.

10. Mulțumesc pentru atenție. Voi publica și mesajele de la voi, cu nume și prenume, apoi mă puteți reclama și la Papa Prius sau la Sf Greta.”

V. Motivele de fapt și de drept:

11. **În fapt**, Colegiul director reține **faptul că** mesajul reclamatei în calitate de blogger, jurnalist a fost postat în februarie 2020, pe rețeaua facebook, acesta reprezentând un spațiu public.

12. În drept, în ceea ce privesc declarațiile părții reclamate Colegiul director apreciază că în soluționarea prezentei sesizări sunt incidente următoarele texte de lege:

✓ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

✓ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

✓ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

13. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile părților reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

14. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

✓ **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),

✓ **să urmărească un scop legitim**,

✓ **să fie necesară într-o societate democratică și** ○ **să fie proporțională cu scopul urmărit**

✓ Ingerința să fie prevăzută de lege

15. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

16. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

17. Protecția demnității unor grupuri vulnerabile/persoane care aparțin unei categorii sociale constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare

a demnității umane, ca drept constituțional protejat, afirmațiile făcute în cadrul conferinței de presă, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup vulnerabil/categorie socială – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

18. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

19. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

20. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

21. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, **iar autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei** “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.

22. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”.

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

23. În scopul de a determina dacă afirmațiile făcute în cadrul conferinței de presă, ce fac obiect al prezentei sesizări, constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, etc.**

Obiectivul urmărit de părțile reclamate

24. Colegiul apreciază că, în prezenta speță, declarațiile reclamatei ” *Vorbiți de educația lipsă a copiilor care își bat joc de alții, dați vina pe părinții lor dar părinții copilului cu dizabilități nu dau dovadă de cruzime față de el insistând să-și trimită la un loc cu copiii sănătoși, deși știu foarte bine la ce-l expun? Vorbiți să vă aflați în treabă. Mereu copiii au râs de alții iar asta nu se va schimba niciodată, e în natura umană, însă părinții care au copii cu nevoi speciale ar trebui să-și scoată drepturile din cap pentru că nu e vorba de drepturi aici ci de compasiune și grijă față de*

propriul copil. Nu poți obliga 20-30 de copii să se prefacă a nu observa un copil suferind de nanism și nici să nu râdă de cei care sunt diferiți; poți în schimb să-ți scutești copilul de suferință și de răutatea pe care o acumulează în anii de școală din cauza celor care râd de el. Nu e corect nici față de copiii sănătoși, nici față de cei cu dizabilități” depășesc limitele libertății de exprimare aducând un prejudiciu de imagine, fiind lezat dreptul la demnitate.

25. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

26. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**

27. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “**libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice** și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirii personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „**nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**”

28. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

29. Colegiul director constată că, distincția făcută între copiii cu dizabilități, cărora li se recomandă integrarea în programul educațional de masă, în baza unui act medical, și ceilalți copii, etichetarea de copii sănătoși și bolnavi lezează dreptul la demnitate a acestui grup vulnerabil.

30. Recomandarea medicală în baza căreia copiii cu dizabilități sunt incluși în programul educațional de masă este oferită de specialiști, decizia de a nu izola copiii cu dizabilități aparținând acestora. Astfel, trimiterea acestor copii în comunitate se realizează în baza unor recomandări medicale.

31. Mai mult, deși critica reclamatei dorește a fi o opinie în favoarea copiilor cu dizabilități, de protecție, prin textul publicat se transmite exact această diferențiere și stigmatizare între copiii sănătoși și cei cu dizabilitate, prejudiciindu-i.
32. Mesajul vehement promovat de reclamată în spațiul public este de a ascunde copilul pentru că are dizabilități, deși statul, în politicile sale publice, compensează cu drepturile pe care aceasta le dezavuează.
33. Astfel, Colegiul director constată că în speță fapta sesizată constituie discriminare potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.
34. Totodată, Colegiul director hotărăște sancționarea reclamatei cu avertisment, întrucât reclamata, în calitatea sa de jurnalist este la prima abatere și beneficiază de o protecție mai largă a libertății de exprimare, atât sub aspectul fondului, cât și a formei.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Constatarea existenței unui tratament discriminatoriu conform art. 2, alin.(1) și art. 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Textul publicat excede limita libertății de exprimare.
2. Sancționarea părții reclamate cu avertisment
3. O copie a hotărârii se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita:

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări online din data de 20.01.2021 au fost:

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru, GRAMA Horia – Membru, HALLER István – Membru, JURA Cristian – Membru, LAZĂR Maria – Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.

Data redactării: 21.01.2021, ML/AB

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.